

II - WARUNKI OGÓLNE

CZĘŚĆ A: POSTANOWIENIA PRAWNE I ADMINISTRACYJNE

ARTYKUŁ II.1 – ODPOWIEDZIALNOŚĆ

II.1.1 Beneficjent będzie ponosić wyłączną odpowiedzialność za wypełnianie wszelkich spoczywających na nim zobowiązań przewidzianych prawem.

II.1.2 Narodowa Agencja (NA) ani Komisja Europejska (KE) nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody w trakcie realizacji działania. Mając na uwadze powyższe, NA ani KE nie są adresatami wniosków o odszkodowanie czy zwrot kosztów spowodowanych taką szkodą.

II.1.3 Beneficjent obowiązany jest do naprawienia szkody poniesionej przez NA lub KE w wyniku realizacji lub niewłaściwej realizacji działania, chyba że szkoda jest wynikiem działania *sily wyższej*.

II.1.4 Beneficjent będzie ponosił wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich, w tym za wszelkiego rodzaju szkody poniesione przez nie w trakcie realizacji działania.

ARTYKUŁ II.2 – KONFLIKT INTERESÓW

Beneficjent zobowiązuje się podjąć wszelkie konieczne środki w celu zapobieżenia ryzyku konfliktu interesów, który mógłby mieć wpływ na bezstronną i obiektywną realizację umowy. Rzeczony konflikt interesów mógłby wystąpić w szczególności w wyniku interesu ekonomicznego, powiązań politycznych lub narodowych, powodów rodzinnych lub emocjonalnych bądź dowolnych innych wspólnych interesów.

O każdej sytuacji stanowiącej lub mogącej doprowadzić do konfliktu interesów w trakcie realizacji należy niezwłocznie poinformować NA na piśmie. Beneficjent podejmie wszelkie konieczne kroki mające na celu natychmiastową naprawę takiej sytuacji. NA zastrzega sobie prawo do sprawdzenia, czy podjęte kroki są właściwe oraz może zażądać, jeśli okaże się to konieczne, by beneficjent podjął w określonym terminie kroki dodatkowe.

ARTYKUŁ II.3 – WŁASNOŚĆ/WYKORZYSTANIE WYNIKÓW

II.3.1 O ile w niniejszej umowie nie przewidziano inaczej, własność wyników działania, włączając w to prawa własności przemysłowej oraz intelektualnej, jak również raportów i innych związanych z nim dokumentów będzie należeć do Beneficjenta.

II.3.2 Bez uszczerbku dla akapitu 1, Beneficjent przyznaje NA oraz KE prawo do nieodpłatnego korzystania z wyników działania w sposób, jaki uznają za stosowny, pod warunkiem, że nie naruszają tym samym swoich zobowiązań do zachowania poufności lub istniejących praw własności przemysłowej oraz intelektualnej.

II.3.3 Beneficjent zapewnia, iż skorzystanie przez NA oraz KE z prawa, o którym mowa w Art. II.3.2 nie naruszy praw osób trzecich, w szczególności praw autorskich oraz prawa do ochrony wizerunku.

ARTYKUŁ II.4 – POUFNOŚĆ

NA oraz Beneficjent zobowiązują się zachować poufność wszelkich dokumentów, informacji lub innych materiałów bezpośrednio związanych z przedmiotem umowy, które zostaną należycie sklasyfikowane jako poufne, jeśli ich ujawnienie mogłoby spowodować poniesienie uszczerbku przez drugą stronę. Strony pozostaną związane tym postanowieniem również po dacie zakończenia działania.

ARTYKUŁ II.5 – PROMOCJA

II.5.1 O ile NA nie przedłoży odmiennego żądania, wszelkie komunikaty lub publikacje przekazywane bądź rozpowszechniane przez Beneficjenta w związku z działaniem, w tym na konferencjach lub seminariach, będą wskazywać, że działanie jest finansowane przez Unię Europejską (UE).

Wszelkie komunikaty lub publikacje przekazywane bądź rozpowszechniane przez Beneficjenta, w każdej formie i na każdym nośniku, będą wskazywać, że wyłączna odpowiedzialność spoczywa na autorze, zaś NA nie jest odpowiedzialna za żaden przypadek ewentualnego wykorzystania zawartych w nich informacji.

II.5.2 Beneficjent upoważnia NA oraz KE do publikowania następujących informacji, w dowolnej formie i na dowolnym nośniku, w tym w Internecie:

- nazwiska i adresu Beneficjenta,
- przedmiotu i celu finansowania,
- przyznanej kwoty oraz części całkowitych kosztów działania pokrytej przez finansowanie.

Na uzasadniony i należycie umotywowany wniosek Beneficjenta NA może odstąpić od publikowania powyższych informacji, jeżeli ich ujawnienie naraziłoby na szwank bezpieczeństwo Beneficjenta lub jego interesy.

ARTYKUŁ II.6 – EWALUACJA

W każdym przypadku, gdy NA, KE lub dowolny organ zewnętrzny upoważniony przez NA lub KE będzie przeprowadzać tymczasową lub końcową ocenę rezultatów działania w zestawieniu z celami danego programu UE, Beneficjent zobowiązuje się udostępnić NA, KE i/lub osobom upoważnionym przez nią wszelkich dokumentów lub informacji, które umożliwią pomyślne przeprowadzenie ewaluacji oraz przyznać im prawa dostępu określone w Artykule II.19.

ARTYKUŁ II.7 – ZAWIESZENIE

II.7.1 Beneficjent może zawiesić realizację działania, jeśli w wyniku nadzwyczajnych okoliczności okaże się ona niemożliwa lub nadmiernie utrudniona, szczególnie w przypadkach działania *sily wyższej*. Beneficjent niezwłocznie poinformuje o tym fakcie NA podając wszystkie przyczyny oraz informacje szczegółowe, jak również przewidywalną datę wznowienia realizacji działania.

II.7.2 Dopóki Umowa nie została wypowiedziana, zgodnie z Artykułem II.11.2,

a towarzyszące temu okoliczności pozwalają wznowić działanie, Beneficjent w trybie bezzwłocznym poinformuje NA i przedłoży stosowny wniosek o aneksowanie Umowy, zgodnie z Artykułem II.13, w celu ustalenia daty wznowienia działania i przedłużenia jego okresu, jak również wprowadzenia zmian niezbędnych do wznowienia działania na nowych warunkach.

ARTYKUŁ II.8 – *SILA WYŻSZA*

II.8.1 *Sila wyższa* oznacza wszelkie nieprzewidywalne sytuacje lub zdarzenia o charakterze wyjątkowym pozostające poza kontrolą stron, uniemożliwiające którejkolwiek z nich wypełnienie jakichkolwiek spośród jej zobowiązań przewidzianych niniejszą umową, nie wynikające z błędu lub zaniedbania stron oraz pozostające nie do pokonania pomimo dołożenia wszelkiej należytej staranności. Strona niewywiązująca się ze zobowiązań umownych nie może powoływać się na usterki sprzętu lub materiałów bądź opóźnienia w ich udostępnieniu (o ile nie są spowodowane *silą wyższą*), spory pracownicze, strajki lub trudności finansowe, jako *silę wyższą*.

II.8.2 Strona stojąca w obliczu działania *sily wyższej* niezwłocznie poinformuje o tym drugą stronę listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub środkiem ekwiwalentnym, określając naturę zdarzenia, prawdopodobny czas trwania oraz przewidywalne jego skutki.

II.8.3 Żadna ze stron nie zostanie uznana za winną naruszenia swoich zobowiązań przewidzianych umową jeśli ich wykonanie zostanie uniemożliwione przez *silę wyższą*. Strony dołożą wszelkich starań w celu zminimalizowania szkód wynikających z działania *sily wyższej*.

II 8.4 Realizacja działania może zostać zawieszona, zgodnie z Artykułem II.7.

ARTYKUŁ II.9 – UDZIELANIE ZAMÓWIEŃ

II.9.1 Jeśli w celu realizacji działania Beneficjent musi zawierać kontrakty i stanowią one koszty działania należące do pozycji dozwolonych kosztów bezpośrednich zawartej w budżecie szacunkowym, będzie on poszukiwał konkurencyjnych ofert wśród potencjalnych wykonawców i udzieli zamówienia podmiotowi oferującemu najlepszą wartość w stosunku do ceny; w trakcie tego postępowania Beneficjent będzie przestrzegał zasad przejrzystości i równego traktowania potencjalnych wykonawców, a także dołoży starań w celu uniknięcia jakichkolwiek konfliktów interesów. W zakresie udzielania zamówień zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163, ze zm.).

II.9.2 Zamówienia, o których mowa w akapicie 1, mogą być udzielane wyłącznie w poniższych przypadkach:

(a) mogą one pokrywać realizację jedynie ograniczonej części działania;

(b) skorzystanie z możliwości udzielania zamówień musi zostać uzasadnione w odniesieniu do natury działania oraz czynników koniecznych do jego realizacji;

- (c) zadania objęte udzielaniem zamówień muszą zostać wyszczególnione w Załączniku I, zaś odpowiadające im koszty szacunkowe należy szczegółowo wykazać w budżecie w Załączniku I;
- (d) każdy przypadek skorzystania z możliwości udzielania zamówień w trakcie realizacji działania, jeśli nie został uwzględniony w początkowym wniosku o finansowanie, będzie podlegał uprzedniemu zatwierdzeniu przez NA na piśmie;
- (e) Beneficjent będzie w dalszym ciągu ponosić wyłączną odpowiedzialność za realizację działania oraz za zgodność z postanowieniami umowy; beneficjent musi podjąć się dokonania odpowiednich ustaleń w celu zagwarantowania, że wykonawca zrzeknie się wszelkich wynikających z umowy praw wobec NA;
- (f) Beneficjent musi podjąć się zagwarantowania, że warunki mające zastosowanie wobec niego na podstawie Artykułów II.1, II.2, II.3, II.4, II.5, II.6, II.10 oraz II.19 umowy będą miały zastosowanie również wobec wykonawcy.

ARTYKUŁ II.10 – CESJA

Wszelkie roszczenia wynikające z niniejszej umowy, wobec NA nie mogą być przenoszone na osoby trzecie.

W wyjątkowych okolicznościach, jeśli uzasadnia to sytuacja, na pisemny wniosek Beneficjenta, NA może wyrazić zgodę na przeniesienie na stronę trzecią umowy oraz wynikających z niej płatności. W przypadku wyrażenia zgody przez NA, NA musi udzielić swojej zgody na piśmie przed datą wspomnianego wyżej przeniesienia. W przypadku braku takiej zgody lub w przypadku nieprzestrzegania warunków jej udzielenia, takie przeniesienie nie będzie w mocy i pozostanie bez wpływu na NA.

W żadnych okolicznościach cesja taka nie będzie oznaczała zwolnienia Beneficjenta z jego zobowiązań wobec NA.

ARTYKUŁ II.11 – ROZWIĄZANIE UMOWY

II.11.1 Rozwiązanie przez Beneficjenta

W należycie uzasadnionych przypadkach Beneficjent może wycofać swój wniosek o finansowanie i rozwiązać umowę w dowolnym momencie za 60-dniowym pisemnym wypowiedzeniem określającym przyczyny rozwiązania, bez konieczności zapewnienia jakiegokolwiek odszkodowania z tego tytułu. Rozwiązanie umowy bez podania przyczyn, lub z przyczyn nie zaakceptowanych przez NA poczytuje się za nieuzasadnione rozwiązanie umowy i skutkuje konsekwencjami określonymi w Art.II.11.4.

II.11.2 Rozwiązanie przez NA

NA może podjąć decyzję o rozwiązaniu umowy bez prawa Beneficjenta do żądania odszkodowania w przypadku zaistnienia, co najmniej jednej z poniższych okoliczności:

- (a) w przypadku zmiany sytuacji prawnej, finansowej, technicznej, organizacyjnej lub

własnościowej Beneficjenta, która to zmiana będzie mogła mieć znaczny wpływ na umowę lub będzie stanowić podstawę do zakwestionowania decyzji o przyznaniu finansowania;

- (b) jeśli Beneficjent nie dopełni istotnego zobowiązania spoczywającego na nim na podstawie warunków umowy wraz z załącznikami do niej;
- (c) w przypadku działania *sily wyższej*, o której informacja została przekazana zgodnie z Artykułem II.8, lub jeśli działanie zostało zawieszono w wyniku okoliczności nadzwyczajnych, o których informacja została przekazana zgodnie z Artykułem II.7;
- (d) jeśli zostanie ogłoszona upadłość Beneficjenta, wszczęte zostanie w stosunku do niego postępowanie likwidacyjne, są prowadzone wobec niego postępowania sądowe, weszło w życie postępowanie układowe Beneficjenta z wierzycielami, Beneficjent zawiesił swoją działalność gospodarczą, jest podmiotem w innych tego typu co ww. postępowania lub w analogicznych sytuacjach wynikających z przepisów prawa ustawodawstwa krajowego;
- (e) jeśli NA posiada dowody lub podstawy do podejrzeń, że Beneficjent lub związany z nim podmiot lub osoba są winni przestępstwa związanego z działalnością zawodową;
- (f) jeśli Beneficjent nie spełnił swoich obowiązków związanych z płatnością składek na ubezpieczenie społeczne lub podatków obowiązujących zgodnie z przepisami prawa kraju, w którym zarejestrował działalność;
- (g) jeśli NA posiada dowody lub ma podstawy podejrzewać, że Beneficjent lub związany z nim podmiot lub osoba dopuścili się oszustwa, korupcji, uczestnictwa w kryminalnej organizacji, bądź dopuścili się jakiegokolwiek innego bezprawnego czynu na szkodę interesów finansowych UE;
- (h) jeśli NA posiada dowody lub ma podstawy podejrzewać, że Beneficjent lub związany z nim podmiot lub osoba popełnili poważne błędy, dopuścili się nieprawidłowości lub oszustwa w procedurze selekcji lub w trakcie realizacji Umowy;
- (i) jeśli Beneficjent złożył niezgodne z prawdą oświadczenia lub raporty w celu otrzymania dofinansowania przewidzianego Umową,
- (j) jeśli NA posiada dowody, iż Beneficjent popełnił systemowe lub powtarzające się błędy, nieprawidłowości, oszustwa lub naruszenia zobowiązań w ramach innych umów finansowanych przez UE lub Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, których dofinansowanie zostało przyznane na podobnych warunkach, jak te wymienione w Umowie, a ww. błędy, nieprawidłowości, oszustwa lub naruszenia zobowiązań miałyby znaczący wpływ na przyznane dofinansowanie w ramach niniejszej Umowy.

II.11.3 Procedura rozwiązania

Procedura inicjowana jest przy pomocy listu poleconego za potwierdzeniem odbioru lub ekwiwalentnego środka.

W przypadkach, o których mowa w punktach (a), (b), (d), (e), (g) i (h) akapitu 2 Beneficjentowi będzie przysługiwać 30 dni na przedłożenie swoich spostrzeżeń oraz podjęcie wszelkich kroków koniecznych do zagwarantowania nieprzerwanej realizacji jego zobowiązań wynikających z umowy. Jeśli NA nie potwierdzi przyjęcia w/w spostrzeżeń przekazując pisemną aprobatę w ciągu 30 dni od daty ich otrzymania, procedura będzie kontynuowana.

W przypadku przekazania wypowiedzenia rozwiązanie nastąpi na koniec okresu wypowiedzenia, który będzie biegł od daty otrzymania powiadomienia o decyzji NA w sprawie rozwiązania umowy.

W przypadkach, o których mowa w punktach (c), (f), (i) i (j) akapitu 2, rozwiązanie umowy nastąpi bez zachowania okresu wypowiedzenia. W przypadku tym rozwiązanie umowy następuje z dniem następującym po dniu, w którym Beneficjent otrzymał informację NA o rozwiązaniu umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia.

II.11.4 Skutki rozwiązania

W przypadku rozwiązania umowy, płatności ze strony NA zostaną ograniczone do dozwolonych kosztów rzeczywiście poniesionych przez Beneficjenta do dnia rozwiązania, zgodnie z Artykułem II.17. Koszty związane ze zobowiązaniami bieżącymi, których termin wykonania przypada po rozwiązaniu, nie będą uwzględniane. Beneficjent będzie miał 60 dni od daty rozwiązania podanej do informacji przez NA, na złożenie wniosku o płatność końcową zgodnie z Artykułem II.15.3. Jeśli w tym terminie nie wpłynie wniosek o płatność końcową, NA nie zwróci wydatków poniesionych przez Beneficjenta do dnia rozwiązania i odzyska wszelkie kwoty jeśli ich wykorzystanie nie będzie uzasadnione technicznymi sprawozdaniami z realizacji oraz sprawozdaniami finansowymi zatwierdzonymi przez NA.

W drodze wyjątku, na koniec okresu wypowiedzenia, o którym mowa w akapicie 3, jeśli przyczyną rozwiązania umowy przez NA jest nie przedstawienie przez Beneficjenta końcowego sprawozdania technicznego z realizacji oraz sprawozdania finansowego w terminie określonym w Artykule I.5, zaś Beneficjent nie dopełni tego zobowiązania w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania pisemnego przypomnienia przesłanego przez NA listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub ekwiwalentnym środkiem, NA nie zwróci wydatków poniesionych przez Beneficjenta do dnia zakończenia działania oraz odzyska wszelkie kwoty jeśli ich wykorzystanie nie będzie uzasadnione technicznymi sprawozdaniami z realizacji oraz sprawozdaniami finansowymi zatwierdzonymi przez NA.

W drodze wyjątku, jeśli umowa zostanie niewłaściwie rozwiązana przez Beneficjenta lub zostanie rozwiązana przez NA z przyczyn podanych w punktach (a), (e), (g), (h), (i) lub (j) akapitu 2, NA może zażądać częściowego lub całkowitego zwrotu sum już wypłaconych w związku z umową na podstawie technicznych sprawozdań z realizacji oraz sprawozdań finansowych zatwierdzonych przez NA, proporcjonalnie do wagi

danych przewinień oraz po umożliwieniu Beneficjentowi przedłożenia jego spostrzeżeń.

ARTYKUŁ II.12 – KARY FINANSOWE

Na mocy Rozporządzenia Finansowego mającego zastosowanie do ogólnego budżetu UE, każdy beneficjent, który poważnie niedopełnia swych obowiązków, obowiązany jest do zapłaty kary w wysokości od 2% do 10% przyznanych umową środków finansowych, zgodnie z zasadą proporcjonalności. Jeżeli naruszenie jest kolejnym naruszeniem, którego dopuścił się Beneficjent w okresie pięciu lat, licząc od pierwszego naruszenia, kara umowna wynosi od 4% do 20% środków finansowych przyznanych umową, której naruszenie dotyczy. Beneficjent zostanie powiadomiony na piśmie o każdej decyzji nałożenia kar finansowych przez NA.

ARTYKUŁ II.13 – ANEKSY DO UMOWY

II.13.1 Każda zmiana warunków finansowania wymaga sporządzenia odpowiedniego aneksu w formie pisemnej.

II.13.2 Celem ani skutkiem podpisania aneksu nie może być wprowadzenie zmian umowy, które mogłyby doprowadzić do zakwestionowania decyzji o przyznaniu finansowania lub skutkować nierównym traktowaniem wnioskodawców.

II.13.3 W przypadku składania wniosku o wprowadzenie zmiany przez Beneficjenta, będzie on zobowiązany przesłać wniosek do NA z odpowiednim wyprzedzeniem przed jego wejściem w życie, nie później zaś niż na jeden miesiąc przed datą zakończenia działania, za wyjątkiem przypadków należycie uzasadnionych przez Beneficjenta i zaakceptowanych przez NA.

CZEŚĆ B – POSTANOWIENIA FINANSOWE

ARTYKUŁ II.14 – KOSZTY DOZWOLONE

II.14.1 Aby dane koszty zostały uznane za dozwolone koszty działania, muszą one spełniać poniższe kryteria ogólne:

- muszą być powiązane z przedmiotem umowy oraz muszą zostać uwzględnione w dołączonym do niej budżecie szacunkowym;
- muszą być nieodzowne do realizacji działania objętego umową;
- muszą być uzasadnione oraz muszą odpowiadać zasadom właściwego zarządzania finansowego, szczególnie w zakresie stosunku wartości do ceny oraz opłacalności;
- muszą zostać wygenerowane w okresie trwania działania ustalonym w Artykule I.2.2 umowy;
- muszą one zostać rzeczywiście poniesione przez Beneficjenta, zapisane w prowadzonych przez niego księgach zgodnie ze stosownymi zasadami rachunkowości oraz zostać zgłoszone zgodnie z wymogami stosownych

przepisów;

- musi być możliwa ich identyfikacja oraz weryfikacja.

Finansowanie kosztów dozwolonych z przyznanych środków finansowych UE może przyjąć następujące formy, zależnie od kategorii kosztów oraz zgodnie z postanowieniami zawartymi w Warunkach Szczególnych umowy:

- zwrot określonej części rzeczywiście poniesionych kosztów dozwolonych;
- kwoty zryczałtowane;
- finansowanie oparte na skalach kosztów jednostkowych lub na ryczałcie.

Stosowane przez Beneficjenta wewnętrzne procedury księgowości i audytu muszą umożliwiać bezpośrednie uzgodnienie kosztów i przychodów zgłaszanych w związku z działaniem z odpowiadającymi im sprawozdaniami księgowymi oraz dokumentami źródłowymi.

II.14.2 Dozwolone koszty bezpośrednie działania to koszty, które można zidentyfikować, z należyтым uwzględnieniem warunków dopuszczalności określonych w Artykule II.14.1, jako konkretne koszty bezpośrednio związane z realizacją działania oraz które w rezultacie mogą zostać bezpośrednio zaksięgowane na poczet działania. W szczególności dozwolone są następujące koszty bezpośrednie, pod warunkiem, że spełniają kryteria przedstawione w poprzednim akapicie:

- koszt personelu przydzielonego do realizacji działania, w tym płace rzeczywiste plus składki na ubezpieczenia społeczne oraz inne koszty ustawowe wchodzące w skład wynagrodzenia, pod warunkiem, że nie przekracza on średnich stawek odpowiadających normalnym zasadom polityki wynagradzania stosowanych przez Beneficjenta;
- koszty delegacji dla personelu biorącego udział w działaniu, pod warunkiem, że są one zgodne z normalnymi praktykami beneficjenta w zakresie kosztów podróży i nie przekraczają skal zatwierdzanych corocznie przez KE;
- koszty zakupu wyposażenia (nowego lub z drugiej ręki), pod warunkiem, że są one odpisywane zgodnie z zasadami podatkowymi i księgowymi obowiązującymi Beneficjenta oraz ogólnie przyjmowanymi dla pozycji tego samego rodzaju (amortyzacja). NA może uwzględnić wyłącznie część amortyzacji wyposażenia odpowiadającą okresowi trwania działania oraz stopniowi rzeczywistego wykorzystania dla celów związanych z działaniem, za wyjątkiem przypadków, w których charakter i/lub kontekst jego wykorzystania uzasadnia inne postępowanie ze strony NA;
- koszty towarów konsumpcyjnych oraz zaopatrzenia, pod warunkiem że można je zidentyfikować i przypisać do działania;
- koszty wynikające z innych zamówień udzielanych przez Beneficjenta dla celów realizacji działania, z zastrzeżeniem spełnienia warunków określonych

w Artykule II.9;

- koszty wynikające bezpośrednio z wymogów nałożonych Umową (upowszechnianie informacji, konkretna ewaluacja działania, audyty, tłumaczenia, reprodukcja etc.), włączając w to koszty wszelkiego rodzaju usług finansowych (w szczególności koszt gwarancji finansowych);

II.14.3 Dozwolone koszty pośrednie działania to koszty, których nie można zidentyfikować, z należyтым uwzględnieniem warunków dopuszczalności określonych w Artykule II.14.1, jako konkretne koszty bezpośrednio związane z realizacją działania oraz mogące zostać bezpośrednio zaksięgowane na poczet działania, ale które zostały jednak poniesione w związku z dozwolonymi kosztami bezpośrednimi działania. Nie mogą one obejmować żadnego rodzaju dozwolonych kosztów pośrednich.

Koszty pośrednie działania, których finansowanie przez UE jest dozwolone, są to koszty rzeczywiście poniesione, pod warunkiem, że mogą one zostać zidentyfikowane i uzasadnione przez system rachunkowości stosowany przez Beneficjenta, lub kwota zryczałtowana ustalona jako maksymalnie 7% całkowitych dozwolonych kosztów pośrednich, zgodnie z Artykułem I.3.4. W tym przypadku odpowiednie koszty nie muszą być udokumentowane dowodami księgowymi.

II.14.4 Za dozwolone nie zostaną uznane następujące koszty:

- zwrot na kapitale;
- zadłużenie oraz koszty obsługi zadłużenia;
- rezerwy na straty lub potencjalne przyszłe zobowiązania;
- odsetki należne stronom trzecim;
- wierzytelności wątpliwe;
- straty na operacjach walutowych;
- kwoty podatku VAT, chyba że Beneficjent może wykazać, że nie jest w stanie go odzyskać;
- koszty zgłoszone przez Beneficjenta i pokryte w ramach innego działania lub programu roboczego otrzymującego finansowanie ze strony UE;
- nadmierne lub lekkomyślne wydatki.

II.14.5 Wkłady w naturze nie stanowią kosztów dozwolonych. Tym niemniej, w należycie uzasadnionych przypadkach wyjątkowych, NA może zgodzić się, by współfinansowanie działania, o którym mowa w Artykule I.3.2, składało się w całości lub w części z wkładów w naturze. W takim przypadku wartość obliczona dla takich wkładów nie może przekroczyć:

- kosztów rzeczywiście poniesionych i należycie uzasadnionych dokumentami księgowymi stronom trzecim, które dokonały tych wkładów na rzecz Beneficjenta nieodpłatnie, ale ponoszą związane z nimi koszty;
- kosztów ogólnie przyjmowanych na danym rynku dla danego typu wkładu jeśli koszty nie zostają poniesione.

Wkładu w naturze nie mogą stanowić budynki lub ich części, spółdzielcze prawa do lokalu, a także prawo do korzystania z budynków lub ich części oraz prawo do korzystania ze spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

W przypadku współfinansowania w naturze, wkładom należy przypisać wartość finansową, która następnie zostanie uwzględniona w kosztach działania jako koszty niedozwolone oraz w pokwitowaniach z działania jako współfinansowanie w naturze. Beneficjent zobowiązuje się do uzyskania wkładów zgodnie z postanowieniami umowy.

II.14.6 Na zasadzie odstępstwa od akapitu 3, koszty pośrednie nie będą dozwolone w ramach finansowania projektu przyznanego Beneficjentowi, który w danym okresie otrzymuje już od NA środki finansowe na działalność operacyjną.

ARTYKUŁ II.15 – WNIOSKI O PŁATNOŚĆ

Płatności będą dokonywane zgodnie z Artykułem I.4 Warunków Szczególnych.

II.15.1 - Zabezpieczenie

W przypadkach, w których jest to wymagane zgodnie z Artykułem I.4 dotyczącym zaliczek, Beneficjent dostarczy gwarancję z banku lub innej uznanej instytucji finansowej jednego z Państw Członkowskich UE. Jeśli beneficjent ma siedzibę w Państwie niebędącym członkiem UE, NA może zaakceptować taką gwarancję wystawioną przez bank lub inną instytucję finansową z tego kraju, jeśli uzna, że gwarancja ta ma taką samą wartość co tożsame gwarancje wydawane przez instytucje Państw Członkowskich.

Instytucja wydająca gwarancję staje się bezpośrednim gwarantem i nie może wymagać by NA wysuwała roszczenia wobec dłużnika (beneficjenta).

II.15.2 - Dalsze płatności zaliczkowe

W przypadkach, w których zaliczka podzielona jest na kilka transzy, Beneficjent może zwrócić się z wnioskiem o kolejną wypłatę zaliczki po zużyciu części poprzedniej zaliczki określonej w Artykule I.4 dotyczącym dalszych płatności zaliczkowych. Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty:

- szczegółowe zestawienie rzeczywiście poniesionych kosztów dozwolonych;
- jeśli wymaga tego Artykuł I.4, gwarancję finansową zgodną z postanowieniami akapitu 1;
- jeśli wymaga tego Artykuł I.4, świadectwo dotyczące sprawozdań finansowych z działania oraz stanowiących ich podstawę zapisów księgowych, wystawione przez kompetentnego i niezależnego funkcjonariusza publicznego;
- wszelkie inne dokumenty stanowiące uzasadnienie wniosku, które mogą być wymagane w związku z wnioskiem o dalsze płatności zaliczkowe (w tym min. raport przejściowy dla Wolontariatu Europejskiego).

Dokumentacja dołączana do wniosku o płatność musi zostać sporządzona zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Artykułu I.5 oraz załączników. Beneficjent poświadczy, że informacje zawarte we wniosku o płatność są kompletne, prawidłowe i rzetelne; w szczególności poświadczy, że poniesione koszty mogą zostać uznane za dozwolone w rozumieniu umowy oraz że składany przez niego wniosek o płatność uzasadniony jest dokumentacją, która może podlegać kontroli.

II.15.3 Płatność końcowa

Płatność końcowa, która może nastąpić tylko raz, dokonywana jest po zakończeniu działania na podstawie rzeczywistej realizacji oraz kosztów rzeczywiście poniesionych przez Beneficjenta podczas realizacji działania. Może ona przyjąć formę polecenia zwrotu w przypadkach, gdy całkowita suma wcześniejszych płatności przekracza kwotę finansowania końcowego określoną zgodnie z Artykułem II.17.

W stosownym terminie wskazanym w Artykule I.5 Beneficjent przedłoży wniosek o płatność końcową wraz z następującymi dokumentami:

- końcowym sprawozdaniem z realizacji działania;
- końcowym, szczegółowym sprawozdaniem finansowym obejmującym rzeczywiście poniesione koszty dozwolone, zgodnym ze strukturą budżetu szacunkowego, które uzasadnia żądane finansowanie wyrażone jako procent rzeczywiście poniesionych kosztów dozwolonych;
- jakościowe i ilościowe informacje konieczne do określenia i uzasadnienia żądanego finansowania w formie wkładów zryczałtowanych lub przy wykorzystaniu skali kosztów jednostkowych na podstawie rzeczywistej realizacji działania, o ile ma to zastosowanie na podstawie Artykułu I.3.3;
- pełne, sumaryczne zestawienie rzeczywistych wpływów i wydatków związanych z działaniem;
- w przypadkach, w których wymaga tego Artykuł I.4, świadectwo dotyczące sprawozdań finansowych z działania oraz stanowiących ich podstawę ksiąg, wystawione przez zatwierdzonego audytora lub, w przypadku organów publicznych, przez kompetentnego i niezależnego funkcjonariusza publicznego; celem audytu jest poświadczenie, że dokumentacja finansowa przedłożona NA przez Beneficjenta zgodna jest z postanowieniami finansowymi umowy, że zgłoszone koszty są kosztami rzeczywistymi, dokładnymi i dozwolonymi oraz że zgłoszone zostały wszystkie wpływy.

Dokumentacja dołączana do wniosku o płatność musi zostać sporządzona zgodnie z postanowieniami Artykułu I.5 oraz załączników. Beneficjent poświadczy, że informacje zawarte we wniosku o płatność są kompletne, prawidłowe i rzetelne; w szczególności poświadczy, że poniesione koszty mogą zostać uznane za dozwolone w rozumieniu umowy oraz że składany przez niego wniosek o płatność uzasadniony jest dokumentacją, która może podlegać kontroli.

Od chwili otrzymania w/w dokumentów NA będzie dysponowała terminem określonym w Artykule I.4 na:

- zatwierdzenie końcowego sprawozdania z realizacji działania;
- zwrócenie się do Beneficjenta z prośbą o dokumentację źródłową oraz wszelkie dodatkowe informacje, jakie uzna za konieczne w celu umożliwienia akceptacji sprawozdania;
- odrzucenie sprawozdania oraz zażądanie przedłożenia nowego sprawozdania.

Jeśli w określonym powyżej terminie przeznaczonym na badanie NA nie przekaze pisemnej odpowiedzi, sprawozdanie należy uznać za przyjęte. Przyjęcie sprawozdania towarzyszącego wnioskowi o płatność nie będzie skutkowało uznania ich prawidłowości lub autentyczności,

kompletności oraz prawidłowości oświadczeń i informacji, które zawierają.

Żądania dodatkowych informacji lub nowego sprawozdania będą przekazywane Beneficjentowi na piśmie. Beneficjentowi będzie przysługiwał termin określony w Artykule I.4 na przedłożenie żądanych informacji lub nowych dokumentów. Jeśli zażądane zostaną dodatkowe informacje, termin na badanie zostanie przedłużony o czas konieczny na uzyskanie takich informacji. Jeśli sprawozdanie zostanie odrzucone i przedstawione zostanie żądanie przedłożenia nowego sprawozdania, zastosowanie będzie miała procedura przyjmowania opisana w niniejszym Artykule. W przypadku powtórnego odrzucenia NA zastrzega sobie prawo do rozwiązania umowy powołując się na Artykuł II.11.2(b).

ARTYKUŁ II.16 – OGÓLNE POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE PŁATNOŚCI

II.16.1 Płatności będą dokonywane przez NA w walucie EUR. Wszelkie przeliczenia kosztów rzeczywistych na walutę EUR będą dokonywane wg według średniego kursu dziennego publikowanego w Dzienniku Urzędowym UE lub według średniego kursu miesięcznego publikowanego przez KE na stronie internetowej¹, z dnia wystawienia polecenia przelewu przez NA na rzecz Beneficjenta,

Za datę płatności ze strony NA uznaje się dzień obciążenia rachunku NA.

II.16.2 NA może w dowolnej chwili realizacji Umowy zawiesić płatności zaliczkowe, częściowe lub końcowe wobec wszystkich lub zawiesić płatności zaliczkowe lub częściowe wobec każdego lub kilku Beneficjentów jeśli:

- (a) NA posiada dowody na to, iż Beneficjent popełnił poważne błędy, niezgodności oraz oszustwa w procedurze selekcji lub w trakcie realizacji Umowy albo jeśli Beneficjent nie dopełnił warunków Umowy;
- (b) NA posiada dowody, iż Beneficjent popełnił systemowe lub powtarzające się błędy, nieprawidłowości, oszustwa lub naruszenia zobowiązań w ramach innych umów finansowanych przez UE lub Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, których dofinansowanie zostało przyznane na podobnych warunkach, jak te wymienione w Umowie, a ww. błędy, nieprawidłowości, oszustwa lub naruszenia zobowiązań miałyby znaczący wpływ na przyznane dofinansowanie w ramach niniejszej Umowy;
- (c) NA posiada podejrzenia wobec Beneficjenta, iż popełnił on poważne błędy, niezgodności, oszustwa oraz naruszył swoje zobowiązania podczas procesu przyznawania dofinansowania lub w trakcie realizacji działania i gdy NA będzie zmuszona zweryfikować sytuację ich rzeczywistego zaistnienia;

NA przed zawieszeniem płatności powiadomi Beneficjenta na piśmie o podjętej decyzji zawieszenia płatności, uzasadniając tego powody i w przypadkach odnoszących się do ww. punktów (a) i (b), przedstawi warunki wznowienia płatności. Beneficjent będzie poproszony o przedstawienia swojego stanowiska w sprawie w ciągu 30 dni od otrzymania powyższego powiadomienia.

¹ <http://ec.europa.eu/budget/inforeuro>

Po zapoznaniu się ze stanowiskiem Beneficjenta w sprawie zawieszenia płatności, NA podejmie decyzję o wstrzymaniu zawieszenia, o czym poinformuje na piśmie koordynatora projektu.

Jeśli Beneficjent nie przedstawi swojego stanowiska w sprawie zawieszenia płatności lub pomimo jego przedstawienia NA zdecyduje się na kontynuowanie zawieszenia, to będzie to możliwe poprzez wystosowanie powiadomienia z uzasadnieniem powodów kontynuacji, a w przypadkach odnoszących się do ww. punktów (a) i (b), określi warunki wznowienia płatności albo w przypadku (c), NA wskaże końcowy termin dochodzenia ostatecznych ustaleń w sprawie.

Zawieszenie płatności wchodzi w życie z dniem wysłania przez NA powiadomienia do Beneficjenta.

W celu wznowienia płatności Beneficjent będzie zobowiązany wypełnić w bezzwłocznym terminie warunki wynikające z powiadomienia, informując na bieżąco o postępie w sprawie.

NA niezwłocznie po stwierdzeniu wypełnienia przez Beneficjenta warunków wznowienia płatności, w tym po dokonaniu kontroli na miejscu, powiadomi koordynatora projektu na piśmie o zaistniałym fakcie.

W czasie okresu zawieszenia płatności bez naruszenia prawa Beneficjenta do zawieszenia realizacji działania, zgodnie z Artykułem II.7 albo wypowiedzenia Umowy lub uczestnictwa w niej Beneficjenta, zgodnie z Artykułem II.11, Beneficjent nie będzie zobowiązany do złożenia wniosku o płatność i dodatkowych dokumentów.

Taki wniosek o płatność i dodatkowe dokumenty mogą być złożone w najszybszym możliwym terminie po wznowieniu płatności i mogą być zawarte w pierwszym wniosku o płatność, w konsekwencji wznowienia płatności i w zgodzie z terminami ustalonymi w Artykule I.4.

II.16.3 W momencie upływu okresu płatności przewidzianego w Artykule I.4 oraz bez uszczerbku dla Artykułu II.16.2, Beneficjent będzie mógł, w ciągu dwóch miesięcy od dnia otrzymania opóźnionej płatności, zażądać płatności odsetek od opóźnionej płatności wg stopy stosowanej przez Europejski Bank Centralny dla prowadzonych przez siebie głównych operacji refinansowania w euro, plus trzy i pół punktu; stopa referencyjna, której dotyczy zwiększenie, będzie stopą obowiązującą w pierwszym dniu miesiąca, w którym przypada końcowa data płatności, zgodnie z publikacją w serii C Dziennika Urzędowego UE.

Odsetki od opóźnionej płatności będą pokrywać okres od końcowej daty płatności z wyłączeniem tej daty do dnia płatności zdefiniowanego w Artykule II.16.1 włącznie. Odsetki nie będą traktowane jako wpływ na poczet działania dla celów określenia końcowego finansowania w rozumieniu Artykułu II.17.4. Zawieszenie płatności przez NA nie może być uznawane za opóźnienie płatności.

II.16.4 Począwszy od dnia powiadomienia przez NA o końcowej kwocie finansowania określającej kwotę płatności końcowej lub polecenia zwrotu na podstawie Artykułu II.17 lub, jeśli to nie nastąpi, od dnia otrzymania płatności końcowej, Beneficjent będzie miał 30 dni na zwrócenie się z wnioskiem o pisemną informację na temat

określenia wielkości końcowego finansowania, podając przyczyny ewentualnej różnicy kwot. Po upływie określonego powyżej czasu wnioski takie nie będą uwzględniane. NA zobowiązuje się udzielić odpowiedzi na piśmie w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku o informacje, wraz z uzasadnieniem. Procedura ta nie narusza prawa Beneficjenta do odwoływania się od decyzji NA na podstawie Artykułu I.8. W rozumieniu odpowiedniego prawodawstwa Państw Członkowskich, takie odwołania muszą być złożone w ciągu 30 dni po dniu otrzymania decyzji lub, jeśli to nie nastąpi, od daty powzięcia przez wnioskodawcę informacji o decyzji NA.

ARTYKUŁ II.17 – OKREŚLENIE WYSOKOŚCI FINANSOWANIA KOŃCOWEGO

II.17.1 Z uwzględnieniem Artykułu II.19, NA przyjmie kwotę końcowej płatności, która zostanie przyznana Beneficjentowi, na podstawie dokumentów, o których mowa w Artykule II.15.3 i które zostały przyjęte przez NA.

II.17.2 Całkowita kwota wypłacona Beneficjentowi przez NA nie może w żadnych okolicznościach przekroczyć maksymalnej kwoty finansowania przewidzianej w Artykule I.3.1, nawet jeśli całkowite rzeczywiste koszty dozwolone przekraczają szacowane całkowite koszty dozwolone wynikające z szacunkowego budżetu zawartego w Załączniku nr 1.

II.17.3 W przypadku kosztów dozwolonych finansowanych na podstawie wskaźnika procentowego, jeśli rzeczywiste koszty dozwolone w momencie zakończenia działania są niższe od szacowanych całkowitych kosztów dozwolonych, wkład NA będzie ograniczony do kwoty uzyskanej poprzez zastosowanie procentu finansowania ze środków UE, określonego w Załączniku III wobec rzeczywistych kosztów dozwolonych zatwierdzonych przez NA. W przypadku kosztów dozwolonych opartych na skali kosztów jednostkowych wkład NA zostanie określony poprzez zastosowanie odpowiednich formuł przy uwzględnieniu rzeczywistej realizacji działania.

Wkład NA w koszty dozwolone finansowane przy pomocy płatności zryczałtowanych lub przy wykorzystaniu skali kosztów jednostkowych będzie ograniczony w każdym przypadku do ogólnego pułapu określonego w Załączniku III. Jeśli określone warunki lub podstawy dla przyznania tego wkładu przewidziane w Warunkach Szczególnych umowy nie zostaną w chwili zakończenia działania spełnione lub zostaną spełnione jedynie w części, NA wycofa lub zmniejszy swój wkład zgodnie z rzeczywistym stopniem spełnienia warunków lub wymogów.

II.17.4 Beneficjent niniejszym przyjmuje do wiadomości, że finansowanie będzie ograniczone do kwoty koniecznej do zrównoważenia wpływów i wydatków związanych z działaniem oraz że w żadnych okolicznościach nie będzie mogło przynieść zysku Beneficjentowi. Zysk będzie oznaczał wszelką nadwyżkę całkowitych rzeczywistych wpływów związanych z działaniem nad całkowitymi rzeczywistymi kosztami działania. Rzeczywiste wpływy, które należy uwzględnić, to wpływy ustalone, wygenerowane lub potwierdzone na dzień, w którym Beneficjent sporządzi wniosek o wypłatę płatności końcowej w związku z grantem innym, niż finansowanie ze środków UE, do którego należy dodać kwotę finansowania określoną z zastosowaniem zasad przewidzianych w akapitach 2 oraz 3 niniejszego Artykułu. Dla celów niniejszego Artykułu uwzględnia się wyłącznie koszty rzeczywiste zaliczane do

kategorii przedstawionych w budżecie szacunkowym, o którym mowa w Artykule I.3.3 i który znajduje się w Załączniku I; koszty niedozwolone należy zawsze pokrywać ze środków pozyskanych spoza UE.

Wszelkie nadwyżki stwierdzone w ten sposób będą skutkować odpowiednim obniżeniem kwoty finansowania.

II.17.5 Z zachowaniem prawa do rozwiązania umowy na podstawie Artykułu II.11 lub prawa NA do zastosowania kar, o których mowa w Artykule II.12, jeśli działanie nie zostanie zrealizowane lub zostanie zrealizowane niedostatecznie, częściowo lub z opóźnieniem, NA będzie mogła obniżyć wysokość początkowo przewidzianego finansowania zgodnie z rzeczywistą realizacją działania, na warunkach określonych niniejszą umową.

II.17.6 Na podstawie kwoty płatności końcowej określonej w powyższy sposób oraz łącznej kwoty płatności już dokonanych zgodnie z warunkami umowy NA ustali kwotę płatności końcowej jako kwotę wciąż należną beneficjentowi. W przypadku, gdy łączna kwota płatności już dokonanych przekroczy kwotę końcowego finansowania, NA wystawi żądanie zwrotu nadwyżki.

II.17.7 Jeśli działanie jest projektem obejmującym większą liczbę przedsięwzięć, Artykuł ten dotyczy każdego Przedsięwzięcia wchodzącego w skład działania.

II.17.8 W przypadku, gdy na podstawie niniejszej umowy Beneficjent obowiązany jest do zwrotu NA całości lub części wypłaconych kwot, zwrot ten powinien być dokonany w walucie EUR.

ARTYKUŁ II.18 – ZWROT

II.18.1 Jeśli zgodnie z warunkami Umowy, NA ustaliła kwotę należną jej do zwrotu, Beneficjent będzie zobowiązany do zwrócenia tejże kwoty w wysokości ustalonej przez NA.

Przed odzyskaniem kwoty dłużnej, NA powiadomi na piśmie zainteresowanego Beneficjenta o podjętej decyzji w sprawie zwrócenia kwoty nieodpowiednio wydatkowanej z uzasadnieniem i wezwaniem Beneficjenta do przedstawienia swojego stanowiska w sprawie, w stosownym terminie.

Jeśli Beneficjent nie przedstawi swojego stanowiska w sprawie wezwania do zwrotu kwoty dłużnej lub pomimo jego przedstawienia NA zdecyduje się na kontynuowanie windykacji, to będzie to możliwe poprzez wystosowanie przez NA stosownej Noty Debetowej zawierającej warunki i termin płatności.

II.18.2 Jeśli Beneficjent nie dokona zwrotu w terminie ustalonym przez NA, od należnej sumy zostaną naliczone odsetki wg stopy wskazanej w Artykule II.16.3. Odsetki od opóźnionych płatności będą obejmowały okres od terminu płatności z jego wyłączeniem do dnia, w którym NA otrzyma całość należnej kwoty włącznie.

Każda spłata częściowa zostanie zaliczona najpierw na poczet opłat i odsetek od opóźnionej płatności, a następnie na poczet kwoty głównej.

II.18.3 Jeśli płatność nie zostanie dokonana w terminie, kwoty należne NA mogą podlegać zwrotowi w drodze kompensaty z dowolnymi sumami należnymi Beneficjentowi, po stosownym jego powiadomieniu listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub środkiem ekwiwalentnym, bądź w drodze wykorzystania gwarancji finansowej dostarczonej zgodnie z Artykułem II.15.1. W wyjątkowych okolicznościach uzasadnionych koniecznością ochrony interesów finansowych UE, NA może odzyskać należne kwoty w drodze kompensaty przed terminem płatności. Upřednia zgoda Beneficjenta nie jest wymagana.

II.18.4 Opłaty bankowe wynikające ze zwrotu kwot należnych NA obciążają wyłącznie Beneficjenta.

II.18.5 Beneficjent przyjmuje do wiadomości, że niespełnienie żądania zwrotu danej kwoty może skutkować podjęciem wobec niego przez NA kroków prawnych zgodnie z prawodawstwem krajowym

ARTYKUŁ II.19 – KONTROLE I AUDYTY

II.19.1 Beneficjent zobowiązuje się przedłożyć wszelkie szczegółowe informacje, których może zażądać NA, KE lub jakiegokolwiek inny zewnętrzny organ upoważniony przez NA lub KE w celu sprawdzenia, czy działanie oraz postanowienia umowy są właściwie realizowane.

II.19.2 Beneficjent będzie przechowywał do dyspozycji NA oraz KE wszelkie oryginały dokumentów związanych z umową, w szczególności rejestry księgowo i podatkowe lub, w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, poświadczona kopie oryginalnych dokumentów związanych z umową na dowolnym stosownym nośniku zapewniającym ich integralność zgodnie ze stosownym prawodawstwem krajowym, przez okres pięciu lat od daty płatności końcowej określonej w Artykule I.4.

II.19.3 Beneficjent przyjmuje do wiadomości, że NA, organ władz krajowych sprawujący nadzór nad NA lub KE może zlecić przeprowadzenie audytu wykorzystania finansowania bezpośrednio własnemu personelowi lub dowolnemu innemu organowi zewnętrznemu upoważnionemu do dokonania takiej czynności w jej imieniu. Audyty takie mogą być przeprowadzane w trakcie okresu realizacji umowy, do dnia płatności końcowej, oraz przez okres pięciu lat od daty dokonania płatności końcowej. W stosownych przypadkach ustalenia audytu mogą prowadzić do podjęcia przez NA decyzji o odzyskaniu wypłaconych środków finansowych.

II.19.4 Beneficjent zobowiązuje się zapewnić personelowi NA oraz KE, jak również personelowi zewnętrznemu upoważnionemu przez NA lub KE, właściwe prawo dostępu do lokalizacji oraz pomieszczeń, gdzie działanie jest realizowane, a także do całości informacji, w tym w formie elektronicznej, koniecznych do przeprowadzenia takich audytów.

II.19.5 Na mocy Rozporządzenia Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 oraz Rozporządzenia (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady, Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) może również przeprowadzać kontrole na miejscu i inspekcje zgodnie z procedurami przewidzianymi prawem UE w celu ochrony interesów finansowych UE przed nadużyciami finansowymi oraz innymi

nieprawidłowościami. W stosownych przypadkach ustalenia inspekcji mogą prowadzić do podjęcia przez NA decyzji o odzyskaniu grantu.

II.19.6 Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu przysługiwać będą te same prawa, co NA oraz KE, w szczególności prawa dostępu, w odniesieniu do kontroli i audytów.